10/11/2020

Ο Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης (1840-1924) και ο τάφος του στην Κέρκυρα

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

- Του Κωνσταντίνου Π. Θύμη, Θεολόγου – Ιστορικού

Κατά τις δέκα το πρωί στις 16 Οκτωβρίου του 1924 ένα ακόμη καραβάνι Μικρασιατών προσφύγων καταφθάνει στην Κέρκυρα από την Καππαδοκία

. **Μέσα σε αυτούς ήταν ο Γέρων Αρσένιος Χατζηεφεντής (Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης) και ο μόλις λίγων μηνών Αρσένιος Εζνεπίδης (Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης) με την οικογένειά του**.

Μικρασιάτες Πρόσφυγες στην Κέρκυρα

Εγκαταστάθηκαν στο Παλαιό Φρούριο ζώντας μέσα σε δύσκολες συνθήκες καίτοι οι Κερκυραίοι έδειξαν για μια ακόμη φορά την εγκάρδια συμπαράστασή τους με επικεφαλής τον Μητροπολίτη τους Αθηναγόρα και τον εφημέριο του ναού του Αγίου Γεωργίου π. Λυκούργο Παπαδόπουλο. **Ο Γέρων Αρσένιος Χατζηεφεντής διέμεινε με την οικογένεια Εζνεπίδη. Αμέσως μετά την τακτοποίησή τους εξέφρασε την επιθυμία να προσκυνήσει τον Άγιο Σπυρίδωνα, τους τάφους των Αγίων Ιάσωνος και Σωσιπάτρου, την ιερά μονή Πλατυτέρας όπως και άλλους ναούς της πόλης, η οποία παρά το βάρος των χρόνων και των κακουχιών, πραγματοποιήθηκε. Λίγες ημέρες μετά ασθένησε. Ο γιατρός είπε ότι πρέπει να μπει στο νοσοκομείο, που ήταν εντός του Παλαιού Φρουρίου. Ο ίδιος προαισθανόταν το τέλος του. Δεν ήθελε να αποχωρισθεί τα πνευματικά του παιδιά όμως εκείνα τον πίεσαν για το καλό του και για το δικό τους (δεν ήθελαν να τον χάσουν), με τη βεβαιότητα ότι θα γίνει καλά και θα γυρίσει σύντομα κοντά τους. Όμως ο ίδιος τους είχε προειδοποιήσει από τα Φάρασα ότι «σαράντα μέρες στην Ελλάδα και μετά θα πεθάνω σε ένα νησί»**.

Ευρισκόμενος στην κλίνη του νοσοκομείου το βράδυ της 8ης Νοεμβρίου τον επισκέφθηκε η Παναγία. Ο ίδιος ο Γέρων Αρσένιος με δάκρυα χαράς διηγήθηκε την επομένη το πρωί στον ψάλτη του Πρόδρομο το γεγονός: «Ήρθε εδώ η Παναγία μας. Με πήγε στο Αγιονόρος και με γύρισε σε όλα τα μοναστήρια. Τί να σου πω, παιδί μου; Πάντως, όπως γνωρίζεις, ήθελα να το επισκεφθώ στη ζωή μου, αλλά δεν ήρθαν τα πράγματα βολικά. Μεγάλη χαρά πήρα χθες. Είκοσι μεγάλα μοναστήρια, ναούς βυζαντινούς, με εικόνες και λείψανα από όλους τους αγίους της Εκκλησίας, στα χώματά του θαμμένα και ξεχασμένα εκεί. Σκηνώματα αγίων που καλλιέργησαν

την προσευχή και πότισαν τις σκήτες με δάκρυα και ιδρώτες για να μπορέσουν να σταθούν σε καιρούς δύσκολους, που έφεραν πολέμους και καταστροφές […]. Τί να σου πω και γι’ αυτές τις εικόνες του «Άξιον εστί», της Παραμυθίας, της Γερόντισσας, της Φοβεράς Προστασίας […]. Η καρδιά μου, όμως, έμεινε στην εσφαγμένη εικόνα των Ιβήρων. Αμάν, ομορφιά και χάρη! […]

Εργαστήριο προσευχής, παντού μικρά κελλιά και ασκηταριά, όπου ακατάπαυστα ακούς την προσευχή της καρδιάς και φεύγεις έχοντας πάρει στα ρούχα σου τα αρώματα του Παραδείσου, που βγαίνουν από το μοσχολίβανο και το αγνό μελισσοκέρι. […] Δεν ξέρω πόσες ώρες με κράτησε η χάρη της εκεί (σταυροκοπήθηκε ο Άγιος), μέχρι που ακούσαμε την καμπάνα τη μεγάλη των Ιβήρων με τον βαθύ της ήχο. Είχαν μπει στη Λειτουργία, όταν με έφερε πίσω στην Κέρκυρα αφήνοντας στο πέρασμά της την ευωδία που βγαίνει από το πανάγιο σώμα της.» (βλ. Ιερέως Γεωργίου Μάνου, Στο λιόγερμα της Ανατολής ένα Συναξάρι για τον Γέροντα Παΐσιο, Αμβούρο 2012, σ. 179-180).

Το ταξίδι αυτό ήταν το μεγάλο δώρο της Παναγίας στον Γέροντα Αρσένιο, σε ένα πιστό διάκονο του Ευαγγελίου, πριν πάρει τον δρόμο για το μεγάλο ταξίδι, για την αιωνιότητα.

Ο Πρόδρομος μετά από αυτή τη συγκλονιστική αποκάλυψη του Γέροντος πήρε την ευχή του, τον αποχαιρέτησε και τον άφησε να προσευχηθεί και να ξεκουραστεί. Την επομένη (10 Νοεμβρίου) νωρίς το πρωί τον βρήκε να έχει κλείσει τα μάτια του για πάντα και να κρατάει σφιχτά στα χέρια του τη μικρή λειψανοθήκη που περιείχε τεμάχιο λειψάνου του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Η ταφή του έγινε στο Δημοτικό Κοιμητήριο της Κέρκυρας με τη συνοδεία των πνευματικών του τέκνων και πολλών Μικρασιατών.

Ο Άγιος Αρσένιος γεννήθηκε στα Φάρασα της Καππαδοκίας το 1840. Οι γονείς ήταν άνθρωποι της μεσαίας τάξης, με αγάπη και φόβο Θεού. Απέκτησαν δύο παιδιά τον Βλάσιο και τον Θεόδωρο. Τα παιδιά από μικρά ορφάνεψαν, έχασαν και τους δύο γονείς τους. Τότε ανέλαβε τη φροντίδα τους η θεία τους, η αδελφή της μητέρας τους. Ο Θεόδωρος (Άγιος Αρσένιος) διασώθηκε σε μικρή ηλικία από πνιγμό δια θαύματος του Αγίου Γεωργίου. Το περιστατικό αυτό καθόρισε τη ζωή και των δύο παιδιών που δόθηκαν ο καθένας με τον δικό του τρόπο στην Εκκλησία. Ο Βλάσιος εξελίχθηκε σε δεινό ιεροψάλτη και διδάσκαλο της βυζαντινής μουσικής φθάνοντας έως την Πόλη. Ο Θεόδωρος, αφού μορφώθηκε στη Νίγδη και μετά στη Σμύρνη, αφιερώθηκε στον Χριστό, αξιούμενος να καταστεί ένας γνήσιος φίλος των αγίων, οικείος του Θεού και εν τέλει να αναδειχθεί σε Άγιο της Εκκλησίας μας.

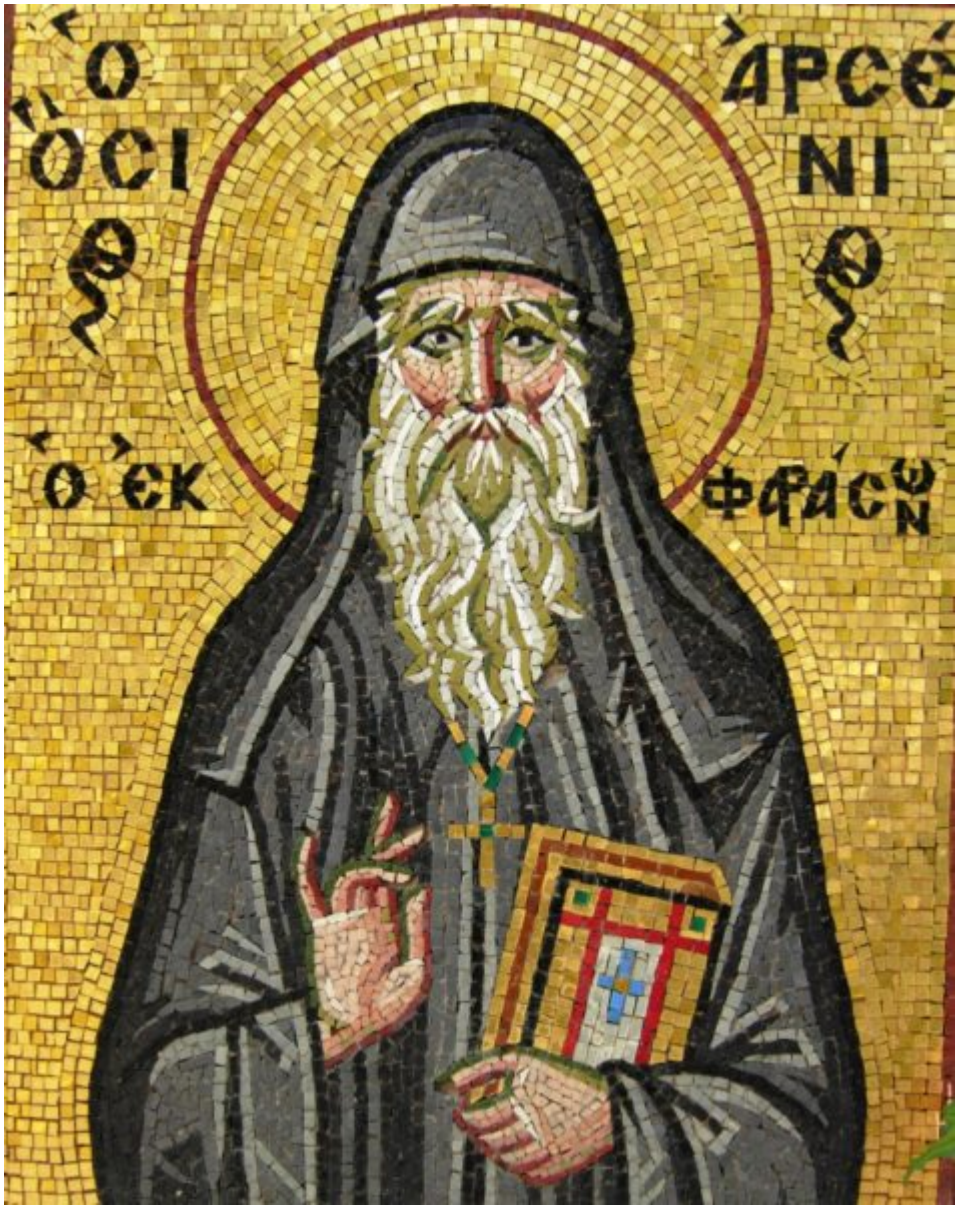

Είκοσι έξι ετών πήγε δόκιμος στην Ιερά Μονή Φλαβιανών του Τιμίου Προδρόμου στην Καισάρεια (Zincidere Kayseri) όπου εκάρη Μοναχός και έλαβε το όνομα Αρσένιος. Χειροτονήθηκε Διάκονος από τον Μητροπολίτη Καισαρείας Παΐσιο τον Β΄. Λόγω ελλείψεως κληρικών και δασκάλων στην περιοχή του άμεσα στάλθηκε στα Φάρασα. Εκεί, εκτός από τις ποιμαντικές του υποχρεώσεις έθεσε ξανά σε λειτουργία το σχολείο του χωριού.

Σε ηλικία τριάντα ετών περίπου χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος λαμβάνοντας την πνευματική πατρότητα και το οφφίκιον του Αρχιμανδρίτη. Η ζωή του ήταν λιτή και ασκητική. Τετάρτη και Παρασκευή παρέμενε έγκλειστος και προσευχόμενος. Υπήρξε μιμητής των μεγάλων ασκητών και οσίων της Εκκλησίας μας. Αναδείχθηκε με τη χάρη του Θεού σε θεραπευτή, θαυματουργό και άριστο πνευματικό ιατρό.

Χωρίς να κάνει διάκριση διάβαζε κάθε άρρωστο χριστιανό ή μωαμεθανό. Τον ενδιέφερε ο άνθρωπος και η πνευματική και σωματική του υγεία. Η φήμη του εξαπλώθηκε γρήγορα σε όλη την περιοχή. Έλληνες και Τούρκοι

διέκριναν τα πνευματικά του χαρίσματα και έτρεχαν κοντά του για να λάβουν βοήθεια.

Είχε μεταφράσει πολλές περικοπές του Ευαγγελίου στα φαρασιώτικα, προκειμένου να το κατανοούν καλύτερα οι άνθρωποι που του είχε εμπιστευθεί ο Θεός. Στον ναό των αγίων Βαραχησίου και Ιωνά, όπου εφημέρευε, διάβαζε το Ευαγγέλιο πρώτα ελληνικά, ακολούθως φαρασιώτικα και μετά τουρκικά.

Είχε πληροφορηθεί από τον Θεό, χρόνια πριν, ότι οι Φαρασιώτες θα έφευγαν από τον τόπο εκείνο και τους έλεγε να κάνουν οικονομίες για τον δρόμο.

Ο θεοφόρος και διορατικός λευΐτης Αρσένιος Χατζηεφεντής επιπλέον θεώρησε χρέος του πριν πάρουν οι Φαρασιώτες τον δρόμο της προσφυγιάς να βαπτίσει όλα τα αβάπτιστα παιδιά, έτσι ώστε ό,τι και αν τους συμβεί να έχουν δεχθεί τον Χριστό και να έχουν αναγεννηθεί στην κολυμβήθρα του τόπου τους, δημιουργώντας έτσι ένα ακατάλυτο δεσμό με τη γη των πατέρων τους. Μεταξύ των παιδιών εκείνων που βάπτισε ήταν και ο Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης. Ήταν 7 Αυγούστου 1924. Κατά τη βάπτιση του έδωσε το όνομά του Αρσένιος (κοσμικό όνομα Αγίου Παϊσίου) με την πεποίθηση ότι αφήνει έναν άξιο διάδοχο στην καλογερική.

1958: Η α’ ανακομιδή λειψάνων του Αγίου Αρσενίου

Τον Οκτώβριο του 1958 ο π. Παΐσιος (Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης) έκανε την α΄ ανακομιδή. Τα λείψανα του Γέροντος Αρσενίου μεταφέρθηκαν από τον π. Παΐσιο στην Κόνιτσα και το 1970 στο γυναικείο Ησυχαστήριο του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Σουρωτή. Εκεί ο Άγιος έκανε πολλά θαύματα. (Βλ.σχ. Γέροντος Παΐσίου Αγιορείτου, Ο Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης, εκδ. Ι. Ησυχαστηρίου Ευαγγ. Ιωάννης ο Θεολόγος, Σουρωτή Θεσσαλονίκης, 2001, σ. 6-9).

Η Ορθόδοξη Εκκλησία προέβη στην αγιοκατάταξη του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκου στις 11 Φεβρουαρίου 1986.

1995: Η β΄ανακομιδή

Στις 8 Αυγούστου του 1995 πραγματοποιήθηκε από τον μακαριστό Μητροπολίτη Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων Τιμόθεο η β΄ ανακομιδή. Προηγήθηκε τριετής διεξοδική έρευνα γιατί είχαν χαθεί τα στοιχεία του τάφου. Στην έρευνα αυτή συμμετείχε και ο γράφων. Ο π. Παΐσιος εκτός των ιερών λειψάνων είχε πάρει και την ταφόπλακα. Ο τάφος υπήρχε χωρίς σήμανση. Η έρευνα κινήθηκε προς δύο κατευθύνσεις. Τρεις άνθρωποι σε διαφορετικές χρονικές στιγμές επισκέφθηκαν τον π. Παΐσιο στο Άγιον Όρος, προκειμένου να πάρουν τη γνώμη του και να τους

δοθούν κάποια στοιχεία. Πρώτος πήγε ο Αρχιμανδρίτης Ευθύμιος Δούης, τότε Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως, δεύτερος ο Αρχιμ. Τιμόθεος Άνθης, τότε Γραμματέας της Ιεράς Μητροπόλεως και τρίτος ο κ. Φίλιππος Τζέκος, τότε φοιτητής της Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Οι ανωτέρω συνάντησαν τον π. Παΐσιο, ο οποίος τους εξέφρασε τη χαρά του για την πρωτοβουλία αυτή, τους έδωσε τη συγκατάθεσή του και την ευχή του και τους είπε ότι ο τάφος του Αγίου Αρσενίου ήταν δίπλα και στην ίδια σειρά με τον τάφο του έτερου Καππαδόκου π. Γερμανού Κυριακίδη. Επιπλέον τους ανέφερε ότι θα βρουν και άλλα τεμάχια από το ιερό λείψανο του Αγίου Αρσενίου, διότι λόγω κακοκαιρίας την ημέρα που έκανε ο ίδιος την ανακομιδή (1958) δεν τα πήρε όλα. Παράλληλα πραγματοποιήθηκε από τον γράφοντα έρευνα στο βιβλίο ταφών (ταφολόγιο) στο αρχείο του Δημαρχείου Κερκύρας. Εκεί, αξίζει να αναφέρουμε ότι τύχαμε της βοήθειας του αειμνήστου Αυγουστίνου Κογιεβίνα, πρώην Δημοτικού υπαλλήλου. Εντοπίστηκε η καταγραφή της ταφής του Αγίου Αρσενίου το 1924 καθώς και η αναφορά της ανακομιδής του έτους 1958. Με τον Αυγ. Κογιεβίνα επισκεφθήκαμε το Δημοτικό Κοιμητήριο και με βάση τα στοιχεία που είχαμε εντοπίσαμε με ακρίβεια τον τάφο. Πράγματι ήταν στην ίδια σειρά και δίπλα από τον τάφο του π. Γερμανού Κυριακίδη. Μετά τη συλλογή όλων των ανωτέρω έγινε η β’ ανακομιδή στις 8 Αυγούστου 1995. Παρών ήταν και ο Παντελής Τζέκος, ο μετέπειτα μοναχός Αρσένιος, ο οποίος κατά τις μαρτυρίες του παραβρέθηκε και στην πρώτη ανακομιδή με τον π. Παΐσιο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μακαριστός Μητροπολίτης Τιμόθεος ήθελε να είναι απόλυτα σίγουρος για την ενέργεια αυτή, την οποία και πραγματοποίησε αφού πιστοποιήθηκε με τα παραπάνω στοιχεία η ταυτότητα του τάφου. Στη συνέχεια ανακαινίστηκε το μνήμα και φιλοτεχνήθηκε η ψηφιδωτή εικόνα του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκου που βρίσκεται εντοιχισμένη στο προσκυνητάρι. Έκτοτε στο Δημοτικό Κοιμητήριο της Κέρκυρας, στις 10 Νοεμβρίου, εορτάζεται κατ’ έτος πανηγυρικά η μνήμη του. Μετά το πέρας της θείας λειτουργίας τελείται μικρά λιτανεία και διαβάζεται επί του τάφου η αρτοκλασία.

Τάφος Αγ. Αρσενίου στην Κέρκυρα

Βεβαίως καθ’ όλο το έτος πολλοί προσκυνητές επισκέπτονται τον τάφο του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκου και προσκυνούν τεμάχια των ιερών λειψάνων του που φυλάσσονται στον παρακείμενο κοιμητηριακό ναό της Αναστάσεως.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερέως Γεωργίου Μάνου, Στο λιόγερμα της Ανατολής ένα Συναξάρι για τον Γέροντα Παΐσιο, Αμβούργο 2012.
Γέροντος Παΐσίου Αγιορείτου, Ο Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης, εκδ. Ι. Ησυχαστηρίου Ευαγγ. Ιωάννης ο Θεολόγος, Σουρωτή Θεσσαλονίκης, 2001.

Πρώτη δημοσίευση: corfutvnews.gr